

УКРАЇНСЬКІ ФОЛЬКЛОРНІ ФЕСТИВАЛІ В СУЧАСНІЙ СЛОВАЧЧИНІ

У статті розглянуто сучасні музичні конкурси, огляди та фестивали українського фольклору в Словаччині. Проаналізовано матеріальну та духовну культуру українців діаспори, зокрема стан їх народної культури. Вивчено питання побутування українського фольклору на території Словаччини, а також зосереджено увагу на проблемі фольклоризму. Виявлено основні тенденції розвитку фестивального руху, а також з'ясовано особливості проведення українських танцювально-музичних свят, їх основні центри та колективи, місце та час їх проведення. Розглянуто процес взаємодії традиційних і нових форм побутування усної народної творчості в системі сучасної культури.

Ключові слова: фольклорний фестиваль, Східна Словаччина, діаспора, конкурс, традиції, українці-русини, свято, мистецтво, пісенна культура, виконавці, народна художня творчість.

Фольклорна спадщина українців-русинів Словаччини займає важливе місце у розвитку сучасної україністики. У наш час на території країни проживає значна українська діаспора, зокрема на Сході країни, на Пряшівщині. Дослідження матеріальної та духовної культури українців діаспори, зокрема стану їх народної культури є актуальним питанням сьогодення. Українська культура виявляється у місцевій говірці, топонімах та прізвищах, унаочнюється у вишуканому вигляді дерев'яних церков, увінчаних багатораменними хрестами, церковних наспівах, традиційній народній архітектурі, у різних пам'ятках матеріальної та духовної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням української народної культури Словаччини займалися і займаються українські, словацькі та ін. фольклористи, музикознавці, лінгвісти, серед яких: Я. Головацький, І. Ріпа, М. Драгоманов, І. Верхратський, В. Гнатюк, І. Панькевич, Ф. Колесса, О. Духнович, Л. Куба, Ю. Костюк, І. Чижмар, Ю. Бача, А. Каршко, О. Зілінський, З. Кузеля, М. Мушинка, С. Грица, В. Гошовський, О. Рудловчак, Ю. Костюк, Я. Полянський, М. Гиряк, І. Майчик, В. Хомик та багато інших, які зробили вагомий внесок у розвиток культури, побуту, мови українців з часів їх переселення на територію Словаччини.

Постановка проблеми. Нині все більше уваги приділяється процесу взаємодії традиційних і нових форм побутування усної народної

творчості в системі сучасної культури. Науковці докладають зусилля, спрямовані на збереження і відродження народної художньої традиції. У зв'язку з цим актуальною є проблема аналізу української фольклорної культури сучасної Словаччини. Вивчення питань побутування українського фольклору на території Словаччини, а також проблем фольклоризму, зокрема функціонування фольклорних українських фестивалів, є важливим і злободенним питанням.

Мета статті – дослідити діяльність нині діючих фестивалів українського фольклору Словаччини, виявити основні тенденції розвитку фестивального руху, особливості перебігу культурних заходів, пов'язаних з українським фольклором. Для досягнення поставленої мети було застосовано такі методи дослідження: аналіз, систематизація та узагальнення (для вивчення та опрацювання культурологічної, музикознавчої й довідкової літератури з указаної проблеми; аналіз документів для вивчення інформації про проведення фольклорних фестивалів на підставі доступних друкованих матеріалів та інтернет-ресурсів – програм, буклетів, відгуків, коментарів тощо).

Виклад основного матеріалу. У Східній Словаччині нині активно функціонують понад десять українських культурних товариств, головним завданням яких є відродження та популяризація української мови, історії та культури. З цією метою організуються і проводяться різноманітні конкурси, конференції, круглі столи, фестивалі, майстер-класи, а також триває святкування пам'ятних дат історії та культури українського народу.

Однією з найбільш чисельних представницьких організацій закордонних українців у Словацькій Республіці є Союз українців-русинів. Під егідою організації проводяться такі централізовані культурні заходи, як конкурсний огляд з художнього читання жінок-декламаторок "Струни серця" ім. Ірини Невицької, фестиваль драми і художнього слова ім. Олександра Духновича в Пряшеві і Меджилабірцях, фестиваль фольклору українців-русинів Словаччини в Камійонці, свято культури українців-русинів Словаччини у Свиднику, пісенний фестиваль "На крилах мелодій" в Гуменному, фестиваль духовної пісні в Сніні, огляд народних пісень "Маковицька струна" в Бардієві і Пряшеві та програма народної пісні, музики і слова, присвячена малим селам "Не забудь свою колиску" (цикл п'яти програм в різних місцевостях Пряшівського і Кошицького країв).

Пряшівщину називають культурною столицею українців-русинів Словаччини, адже у довколишніх селах мешкають переважно українці, яких називають лемками, а вони самі називають себе русинами.

Унікальність українських фольклорних фестивалів Словаччини полягає у поєднанні їх українських елементів зі словацькими.

У містах Пряшів та Меджилабірці щорічно в першій половині травня проводять фестиваль драми і художнього слова ім. О. Духновича – загальнодержавний україномовний конкурс читців-декламаторів та театральних гуртків. Це один із традиційних оглядів, який організовує Центральна рада Союзу українців-русинів Словацької Республіки за сприяння Міністерства шкільництва СР та Міністерства культури СР. Фестиваль присвячений українському художньому слову та драматичному мистецтву. Мета фестивалю – сприяти розвитку самодіяльного театру та мистецтва художнього читання серед шкільної молоді та дорослих, прививати любов до літератури та української літературної мови.

Свято драматичної творчості українців-русинів Словаччини в житті українського населення має свою давню і багату традицію. Щорічний огляд творчості українських читців-декламаторів, аматорських драматичних та лялькових гуртків започатковано 1962 року. Спочатку фестиваль відбувався у Снині, від 1969 року – у Меджилабірцях, а з 2003 року проходить у двох містах: у Пряшеві – змагання читців-декламаторів, у Меджилабірцях – огляд драматичних колективів. На фестивалі представлено і зразки фольклору.

За п'ятдесят років на фестивалі змагалося понад 2 500 читців-декламаторів та понад 300 аматорських драматичних та лялькових колективів. Багато колективів і читців-декламаторів виступали тут неодноразово. Гостями фестивалю бувають аматорські, а в останні роки і професійні драматичні колективи Закарпатської області України. У репертуарі самодіяльних драматичних колективів Пряшівського і Кошицького країв переважно твори українських та словацьких авторів. Для керівників гуртків щорічно організовують кількадевні теоретично-практичні семінари.

Конкурсний огляд художнього читання поезії, прози та авторської жіночої творчості "Струни серця" проводиться щороку в березні або квітні. Він присвячений пам'яті Ірини Невицької – письменниці, культурної діячки та очільниці українського жіночого руху Словаччини та Закарпатської України. У заході беруть участь лише жінки. Метою огляду є створення умов для репрезентації творчості талановитих жінок, поповнення рядів любителів художнього слова, сприяння розвитку духовного життя, пропаганди українського слова.

Щорічний конкурс з художнього читання відбувається в різних містах Словаччини. За час існування захід тривав у селах Збудська Біла, округ

Меджилабірці; Удоль, округ Стара Любовня; у містах Кошице та Свидник. У святі брало участь понад 20 декламаторок. Це, зокрема, жінки зі Свидника, Снини, Гуменного, Пряшева, Бардієва, Михаловець, Старої Любовні, Млинарівців, Шариського Щавника та інших міст і сіл. Огляд дає можливість жінкам різного віку та професії розвивати свій талант з художнього читання та поглиблює їх інтерес до української літератури та усної словесності.

Ці зустрічі цінні тим, що вони розпочинають культурні події року і є невід'ємною частиною культурного життя Союзу українців-русинів Словаччини. Цьогоріч відбувся XXIV огляд з художнього читання жінок "Струни серця" у місті Свидник. Провідною темою свята стало 200-річчя з дня народження геніального поета України Тараса Шевченка. Твори великого Кобзаря прозвучали у виконанні жінок, що доводить їх актуальність у сучасній Словаччині.

Серед любителів художнього слова вже вісімнадцять років на ниві популяризації та поширення кращих зразків художньої прози та поезії не лише місцевої, а й загальноукраїнської, словацької, російської та інших – активно працює Клуб художнього слова жінок у Свиднику. Клуб діє при Піддуклянській бібліотеці у Свиднику під керівництвом Марії Лабик та Анни Ванько.

Щороку в кінці травня та на початку червня проходить фестиваль фольклору українців-русинів Словаччини у селі Камйонка Старолюбівнянського округу (Пряшівський край). Село Камйонка, розташоване впритул до підніжжя Високих Татр, здавна відоме багатою фольклорною традицією. Татранщину ще здавна вважали однією з українських історичних та етнічних областей. Основною метою цієї традиційної акції є збереження та популяризація автентичної народної пісенної культури в інтерпретації жіночих, чоловічих та дитячих співочих гуртів з усього регіону, заселеного українцями-русинами.

Організаторами свята є Союз українців-русинів СР за підтримки місцевої сільської ради, Пряшівського самоврядного краю, Любовнянського осередку культури в Старій Любовні. З кожним роком вони намагаються посилити інтерес до фольклору тим, що до програм залучають виступи дитячих та молодіжних співочих груп. У програмі виступають кращі самодіяльні колективи Пряшівського та Кошицького країв. Під час фестивалю вони демонструють жанрове багатство української народної словесності. Як правило, фестиваль відбувається у місцевому Будинку культури та амфітеатрі поблизу мальовничого гірського масиву П'єнін.

Свято народної пісні "Маковицька струна" – це конкурс українського фольклору, що понад чотири десятиліття щорічно триває на початку грудня в Бардієві, а в кінці листопада в Пряшеві. Головна мета акції – популяризація і збереження народних пісень українців-русинів Словаччини та пошук нових співочих талантів. Відбіркові тури учасників відбуваються заздалегідь у всіх регіонах країни. Учасниками центрального конкурсного огляду є переможці регіональних конкурсів в соло, дуєті та тріо. У фестивалі щороку бере участь 100-120 співаків зі Східної Словаччини. Його організують у спортивному залі міста Бардієва, що вміщає 1200 глядачів. Його програма повторюється на великій сцені театру ім. Й. Заборського в Пряшеві.

Цьогоріч свято відзначатиме сорок другий рік від дати заснування. Фестиваль української пісні Пряшівщини має давню традицію. У грудні 1973 року в Будинку піонерів окружного міста Бардіїв у Східній Словаччині відбувся невеликий огляд української народної пісні Пряшівщини. Його засновником був Культурний союз українських трудящих та Міський національний комітет в Бардієві, а укладачем перших тридцятьох програм став етномузиколог та збирач фольклору Андрій Каршко (1938-2008). Вже в жовтні 1973 року було опрацьовано статут фестивалю, згідно з яким на ньому мали право виступати лише солісти, дуєті та тріо – переможці різних змагань. Одна і та сама пісня не мала повторюватися на жодному з майбутніх концертів фестивалю. Це змушувало співаків шукати нові пісні у своєму оточенні. Їхні тексти та мелодії публікувалися у пресі та фольклорних збірниках. Один учасник, дуєті чи тріо могли виступити лише з одною піснею, як виняток – з двома або трьома короткими пісеньками. Цього принципу дотримуються й досі, винятком є пісні закордонних співаків чи колективів.

Вже після першого проведення фестиваль отримав постійну назву "Маковицька струна". Маковиця – це понад сто сіл Північно-Східної частини Бардіївського округу та майже весь Свидницький округ, заселений здебільшого українцями-русинами.

За давньою традицією, пісні, що були обрані на окружних змаганнях для центрального кола в Бардієві (крім пісень, виконуваних без музичного супроводу), підлягали музичній обробці професіонала, який аранжував її для інтерпретації з оркестром. Народні пісні в супроводі оркестру й по сьогодні чинять набагато більший художній вплив на слухача чи глядача.

Засновник "Маковицької струни" Андрій Каршко видав шість збірок з репертуаром окремих річників фестивалю, в яких задокументовано

846 пісень з нотами. Пісні "Маковицької струни" з'явилися спочатку на грамплатівках, пізніше – на окремих аудіокасетах. І платівки, і касети швидко розходилися і на сьогодні вже є раритетами.

Про кожен річник "Маковицької струни" ведеться аудіо, а від 80-х років і відеозапис цілої програми. В українській та словацькій пресі про "Маковицьку струну" опубліковано сотні статей. У 2002 році до тридцятиріччя фестивалю опубліковано книгу "Маковицька струна" з оглядовою статтею українською, словацькою, англійською та німецькою мовами, 25 нотованими піснями лауреатів та півсотнею кольорових фотографій. Додатком до книжки є аудіокасета з 26 піснями лауреатів.

Від 1986 року й по сьогодні зберігається традиція: кращих співаків "Маковицької струни" спеціальне журі оголошує лауреатами. Досі цей титул отримало понад шістьдесят осіб. Поступово до цього титулу долучилися й інші відзнаки, грамоти, такі як: "За розвиток і популяризацію народної пісні", "Премія приматора (тобто, Голови) міста Бардієва", "Премія глядачів" та інші. Чимало лауреатів стало професійними акторами, співаками та педагогами.

"Маковицька струна" надає можливості вдосконалення аматорської творчості. Після кожного фестивалю відбуваються одно-дводенні заняття, на яких спеціалісти навчають учасників як формувати репертуар, обробляти пісні, готуватися до виступів тощо.

Союз українців-русинів Словацької Республіки організовує свято народної пісні задля збереження пісенної культури наших предків. З плином часу огляд набув надзвичайної популярності не лише серед дорослих, але й серед молоді. В автентичному вигляді на "Маковицькій струні" звучить народна пісня, яка не піддається новітнім впливам глобалізованого світу. Нині тут звучать також пісні з репертуару сучасних українських співочих гуртів.

Фестиваль духовної пісні у місті Снина відбувається в перший тиждень листопада. Це свято є загальнонародним, його художній рівень з кожним роком зростає. Метою фестивалю є популяризація і розвій українських народних духовних пісень і співів та класичних зразків української духовної музики. Фестиваль значною мірою сприяє розвитку та популяризації сакрального хорового співу і водночас збагачує культурне життя міста Снини й усього регіону. У фестивалі беруть участь церковні і світські хори зі Східної Словаччини та з-за кордону. У їх виконанні прозвучало чимало композицій різних авторів. Духовні традиції українського населення Пряшівщини постійно живуть і певною мірою протистоять невинним асиміляційним впливам. Фестиваль вже в час свого

формування набув міжнародного характеру. Ця акція Союзу українців-русинів СР сприяє розвитку народних християнських традицій.

Гуменська регіональна рада Союзу українців-русинів СР при активній співпраці з самоуправами сіл та міст щорічно організовує свята культури в таких селах: Руська Поруба, Зубне Гуменського округу, Підгородь Собранецького округу, у селах Пихні, Стащин, Убля, Осадне Снинського округу, Полата Меджилабірського округу. Це також зустрічі молоді в селі Новоселиця, поновлене Свято культури на Снинських Рибниках у Снині, вечори української поезії та музики у Снині, "З Карпат до Карпатії" в Гуменному. З 2003 року в середині серпня в Орябині Старолубовнянського округу триває фольклорно-етнографічний фестиваль "Пізнавай і зберігай традиції своїх предків". Це свято завжди супроводжується піснями, танцями і дотепним словом у виконанні окремих місцевих жителів та цілих фольклорних колективів. Зазвичай воно проходить у місцевому амфітеатрі.

Один із найбільших традиційних фольклорних фестивалів українців-русинів Словаччини відбувається щороку в середині червня в місті Свидник. Упродовж трьох днів свою культуру і мистецтво демонструють професійні та аматорські художні колективи зі Словаччини, України, Сербії, Російської Федерації та ін.

Свято культури українців-русинів у Свиднику належить до найдавніших подібних акцій Словаччини, його історія сягає кількох десятків років. Це центральний огляд народної художньої творчості, який надає широкий простір для презентації цілорічної праці колективів та окремих виконавців з територій, заселених українцями-русинами. Свято знайомить глядачів з культурою нацменшин та словацького народу, воно завоювало популярність поза межами Словаччини. Головним організатором Свята є Союз українців-русинів Словацької Республіки у співпраці з містом Свидник та Музеєм української культури.

Виступи фольклорних колективів відбуваються переважно в амфітеатрі Свидника, ця традиція зародилась у середині 1950-их років. У програмі акції народні пісні, поезія, танці, а також наукові конференції та зустрічі з громадськими діячами. Так, 14-16 червня 2013 року у Свиднику на базі місцевого Музею української культури відбулася Міжнародна наукова конференція "Лемки, бойки, гуцули, русини – історія, сучасність, матеріальна та духовна культура" (з нагоди 120 річниці заснування Словацького національного музею). Конференція є п'ятою в низці подібних, що проводилися в Польщі та Словаччині. З України в ній брали участь співробітники ІМФЕ ім. М. Т. Рильського

НАН України, Інституту народознавства НАН України, науковці вищих навчальних закладів Ужгорода, Львова, Чернівців та ін. У Піддуклянській бібліотеці систематично ведуться бесіди з українськими письменниками. Кожного року у храмах Свидника відбуваються Святі літургії, покладання вінків до Пам'ятника визволителям та похід учасників фольклорного дійства вулицями міста.

Традиційне свято служить об'єднанню носіїв української народної культури Словаччини. Щороку його відвідують понад п'ять тисяч любителів народної творчості.

Цьогоріч у Свиднику відбувся Ювілейний шістдесятний Фестиваль культури українців-русинів Словаччини. Під час заходів на базі Музею української культури пройшов ювілейний семінар за участю Посла України в Словацькій Республіці Олега Гаваші, керівника Міжпарламентської групи дружби з Україною, Генерального консула України в місті Пряшів Ольги Бенч та інших. Культурна програма проходила в амфітеатрі Свидника. Поряд зі словацькими у ній брали участь творчі колективи з України, Литви, Польщі та Хорватії. Гості й організатори традиційно провели ходу спільного покладання квітів до меморіального комплексу, спорудженого на перевалі на честь полеглих у Карпатсько-Дукельській операції (1944 рік).

60-е свято культури українців-русинів Словаччини у Свиднику продемонструвало злободенність проведення подібних акцій, адже місцеві жителі дотримуються традицій, які перейшли їм від батьків і дідів, зберігають свої звичаї, віру та уснопоестичну творчість.

У Свиднику зародилася й традиція проведення "Новорічного віншування", що супроводжується дитячими зимовими розвагами та традиційним забоем свиней "Забіячка", а також святом "День народних традицій", невід'ємною частиною якої є змагання з приготування пирогів.

Щороку уже традиційно організують літературно-музичні вечори, присвячені Тарасу Шевченку, в містах Пряшів, Кошиці, Братислава, Бардіїв, Гуменне та Свидник. Також проводяться виставки писанок у Музеї української культури у Свиднику та Вигорлатському музеї в Гуменному; виставки вишивок, це рушники, скатерті, ікони, на них зокрема зображено кетяги червоної калини, портрети Шевченка тощо; виставки одягу лемків, бойків, русинів. Відбуваються бесіди з українськими письменниками в Пряшеві, Кошицях, Свиднику, Гуменному та у селі Хмельова Бардіївського округу. У Снині в будинку Матиці Словацької проводять виставки художньої фотографії, зокрема це "Карпати у фотографіях" Ладислава Цупера із Пряшева та Володимира Ньорби з Ужгорода, виставка художників України під

назвою "Карпати у фарбах" у Вигорлатському музеї в Гуменному та в краєзнавчому музеї Требішова.

Культурно-мистецька акція під назвою "Дні української культури в Словаччині" триває в кінці квітня у містах Східної Словаччини – Пряшеві, Гуменному та Бардієві. Організаторами цього мистецького форуму є Союз українців-русинів СР у співпраці з Агенцією регіонального розвитку Пряшівського самоврядного краю.

Під час заходів відбуваються виставки фотосвітлин із зображеннями пейзажів, народної архітектури та творчості. У місцевих концертних залах у межах програм виступають виконавці українських народних, авторських і хорових пісень, танців, інструментальної музики. Їх головною метою є збереження та пізнання української культури, традицій, звичаїв та обрядів.

Ці та подібні народні свята завжди відбуваються з танцями, піснями, виставками, ярмарками, куштуванням страв національної кухні, спортивними змаганнями та конкурсами. Завдяки зусиллям місцевих жителів у селах інсценують календарні і сімейні свята. Метою цих акцій є створення умов для спілкування українців регіону. На святах широко представлено народну культуру і обрядовість українців, яку репертуарах фольклорно-етнографічних, вокальних і танцювальних колективів, так і окремих виконавців.

Висновки. У наш час у Словацькій Республіці проводиться значна кількість українських фольклорних фестивалів, основне завдання яких – збереження для наступних поколінь національної культури етнічних українців. Важливе місце в сучасному культурному житті, плеканні народної спадщини і фольклорної традиції регіону належить аматорській творчості сільської місцевості. Нині до неї долучаються нові творчі сили, збільшується кількість фестивалів, відчутною є підтримка українських товариств краю та засобів масової інформації. Завдяки всім цим факторам українська народна творчість отримала можливість і надалі функціонувати у культурно-національному колі етнічних українців в іншомовному культурному оточенні.

За результатами аналізу проведення українських фольклорних фестивалів у Словаччині зроблено висновок про існування потужної тенденції до відновлення автентичної народно-виконавської традиції, у тому числі й інструментальної, що сприяє вияву, реконструкції, збереженню, популяризації унікальної за значимістю етнічної своєрідності української спільноти у її різноманітних локальних відмінностях. Таким чином, проведення українських фольклорних фестивалів у Словаччині упродовж багатьох десятиліть і поява нових

свідчить про збереженість української народної культури краю, її подальше існування у вторинній формі фольклорної традиції.

Список використаної літератури

1. Гириак М. Фольклористичні намагання українців Східної Словаччини за післявоєнний період // Педагогічний збірник. – Пряшів, 1973. – Т. 3. – С. 77-120.
2. Гириак М. Бібліографія русинських народних співанок і народної поезії виходного Словенська / Михайло Гириак. – Пряшов : Русинська оброда, 1994. – Ч. I. – 567 с.
3. Геровский Г. Народная культура населения Пряшевщины // Пряшевщина. – Прага, 1948. – С. 145-163.
4. Ганудель З. Народні страви і напої: Лексика українських говорів Східної Словаччини. – Пряшів, 1987.
5. Дашкевич Я. Становлення української етнографії Закарпаття на початку XIX ст. // Культура і побут Українських Карпат. – Ужгород, 1973. – С. 136-142.
6. Колесса Ф. М. Фольклористичні праці / Філарет Колесса ; упоряд. і вступ. ст. В. А. Юзвенко. – К. : Наук. думка, 1970. – 416 с.
7. Мушинка М. З історії закарпатської фольклористики : вибрані статті / Микола Мушинка. – Пряшів, 1968. – 220 с. (Відбитки з Наукового збірника Музею української культури в Свиднику, № 1 (1965) та № 3 (1967)).
8. Мушинка М. Українці Чехо-Словаччини / Микола Мушинка // Українська діаспора. – К. ; Чикаго : Ін-т соціології НАН України, Редакція Енциклопедії української діаспори при НТШ (США), 1993. – Ч. 3. – С. 42-47.
9. Мушинка М. Фольклор Пряшівщини в працях українських та російських вчених і сучасний стан його дослідження / Микола Мушинка // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – К., 1968. – Вип. 4. – С. 72-89.
10. Мушинка М. З українського фольклору Східної Словаччини. – Пряшів, 1903.
11. Мушинка М. Народна культура південних лемків // Лемківщина: Земля – Люди – Історія – Культура. – Нью-Йорк -Париж – Сідней -Торонто, 1988. – Т. 2. – С.20-30, 195-462.
12. Українці Словаччини: про життя і діяльність [Електронний ресурс] : [сайт] : Українці Словаччини: про життя і діяльність. – Текст. і граф. дан. – Режим доступу : <http://ukrajinci.sk/index.html>.

Одержано редакцією – 15.10.2014. Прийнято до публікації – 16.12.2014.

Анотація. Лесная А. Украинские фольклорные фестивали в современной Словакии. В статье рассмотрены современные музыкальные конкурсы, осмотры и фестивали украинского фольклора в Словакии. Проанализировано материальную и духовную культуру украинской диаспоры, в частности состояние их народной культуры. Изучен вопрос бытования украинского фольклора на территории Словакии, а также акцентировано внимание на проблеме фольклоризма. Выявлены основные тенденции развития фестивального движения, а также выяснены особенности проведения украинских танцевально-музыкальных праздников, их основные центры и

коллективы, место и время их проведения. Рассмотрен процесс взаимодействия традиционных и новых форм бытования устного народного творчества в системе современной культуры.

Ключевые слова: фольклорный фестиваль, Восточная Словакия, диаспора, конкурс, традиции, украинцы-русины, праздник, искусство, песенная культура, исполнители, народное художественное творчество.

Summary. Lisova A. Ukrainian folk festival in modern Slovakia. The article deals with contemporary music competitions, reviews and Ukrainian folklore festival in Slovakia. The material and spiritual culture of Ukrainian diaspora in particular the state of national culture are analyzed. The problem of existence of Ukrainian folklore in Slovakia is explored, also focuses on the problems of folklorism. The basic trends of the festival movement are detected and the features of Ukrainian dance and music events, their main centers and groups, place and time are find out. The process of interaction between traditional and new forms of existence of oral traditions in the contemporary culture is considered.

Keywords: folk festival, Eastern Slovakia, diaspora, competition, traditions, Ukrainian-Rusyns, holiday, art, song culture, performers, national artistic creativity

Оксана ОВЕРЧУК

СУЧАСНА АНАЛІТИКА ФОЛЬКЛОРИСТИЧНИХ СТУДІЙ ПІВДЕННО-ЗАХІДНОГО ВІДДІЛУ РОСІЙСЬКОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ТОВАРИСТВА

Стаття присвячена аналізу досі відомих фольклористичних студій, здійснених членами Південно-Західного відділу Російського географічного товариства. Автор наголошує на особливій актуальності у сучасній гуманітаристиці оцінки праць наукової інституції другої половини XIX ст. в контексті історичної, соціально-політичної та культурно-просвітницької парадигм доби. Здійснено детальний огляд досліджень, присвячених фольклористичній діяльності членів ПЗВ РГТ (увагу зосереджено на працях Я. Вернюк, Ю. Дойкова, О. Івановської, Ю. Лебедєва, О. Наумовської, С. Мишанича та ін.), що дозволило сформулювати перспективи майбутніх наукових пошуків з означеної проблеми. Репрезентована стаття ґрунтується на залученні широкого фактологічного матеріалу (наукові джерела, офіційно-документальні матеріали, особисті спогади тощо), що уможливило об'єктивність зроблених висновків. Особливу увагу зосереджено на фольклорній діяльності П. Чубинського передусім як очільника та методолога ПЗВ.